

Publikační standardy na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze

K jedním z hlavních profesních cílů akademických a vědeckých pracovníků patří publikování výsledků jejich výzkumu. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze (FSV UK) usiluje o to, aby vědecké publikace vzniklé na fakultě odpovídaly nejen formálním požadavkům vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace, ale také aby byly publikovány výhradně v seriosních odborných časopisech a nakladatelstvích.

Publikování v podezřelých a podřadných časopisech (a nakladatelstvích) je rizikem jak pro pověst fakulty jako instituce, tak i pro pověst jednotlivců. Je také třeba mít na paměti, že v habilitačním a jmenovacím řízení hodnocení publikací není založeno pouze na jejich prosté indexaci v databázích, ale také na kvalitativním posouzení jejich vědeckého významu na národní a mezinárodní úrovni.

Tento krátký návod si neklade za cíl vysvětlit všechny otázky spojené s podvodným a tzv. predátorským publikováním. Nicméně snad poskytne některá užitečná vodítka pro minimalizaci rizik skutečnosti, kdy čas a úsilí vložené do přípravy publikace budou znehodnoceny podezřelým vydavatelem.

Jak rozpoznat podezřelé nebo predátorské časopisy?

- Je třeba si uvědomovat rizika v dnešním akademickém světě tolik rozšířeného přístupu „publish-or-perish“ a odolat pokušení publikovat své texty příliš rychle. Je třeba mít na paměti, že recenzní řízení trvá minimálně čtyři týdny (spíše déle) a je proto vhodné vyhnout se časopisům, které slibují publikování příspěvků v řádu dní.
- Při publikování v „open-access“ časopisech, které za tuto službu vybírají poplatky, je nutné se ujistit, že poplatek je účtován skutečně za službu „open-access“ a nikoliv za publikování jako takové. Je dále vhodné ověřit, zda je příslušný časopis uveden v *Directory of Open Access Journals* (www.doaj.org).¹
- Je vhodné vyhýbat se časopisům s příliš širokým tematickým záběrem, publikujícím články ze všech možných oblastí společenských věd či snad dokonce všech oborů – od humanitních až po exaktní vědy (a naopak). S tím souvisí i počet publikovaných článků v jednom čísle – rozhodně by jich nemělo být příliš mnoho. Praxe, kdy se v jednom čísle objeví někdy dokonce až několik desítek článků, je varující.
- Každý seriosní časopis má ověřitelnou redakční radu složenou z respektovaných osobností oboru a jasně určitelného vydavatele. Pokud časopis změní majitele, je vhodné si ověřit, co to znamená pro autory a pro samotný časopis - zda nedošlo ke změně jeho statutu a pověsti (viz diskuse o v minulosti respektovaném časopise *Experimental & Clinical Cardiology*²).

¹ Directory of Open Access Journals for reputable journals, www.doaj.org

² Tom Spears, *Respected medical journal turns to dark side*, August 20, 2014, <http://ottawacitizen.com/news/national/respected-medical-journal-turns-to-dark-side>

- Také lze nahlédnout do tzv. Bealova seznamu – pravidelně aktualizované zprávy o predátorských časopisech knihovníka Coloradské univerzity Jeffreyho Bealla. Pokud daný časopis na Bealově seznamu není (nebo na jiném obdobném seznamu) a přesto přetrvávají pochybnosti o jeho seriosnosti, lze ověřit předchozí čísla a zjistit, zda obsahují články, jež jsou relevantní pro daný výzkum (včetně článků, které by dotyčný autor rád citoval).

Jak rozpoznat podezřelé nakladatelství?

- Přestože recenzní řízení může být dlouhé a frustrující, je nanejvýš vhodné vyhýbat se nakladatelům, kteří publikují knihy bez recenzního řízení. Dále je třeba vzít do úvahy, že posouzení rukopisu vždy zabere jistý čas a přísliby příliš rychlého publikování rukopisů jsou podezřelé.
- Je vhodné ujistit se, zda je nakladatelství v odborné komunitě dostatečně známé a renomované a zda má ověřitelnou a respektovanou ediční a redakční radu.
- Je dobré projít další knihy vydané v daném nakladatelství v určitém oboru: najdou se mezi nimi tituly, o které by měl autor nabízeného rukopisu zájem?
- Formát knihy, její grafická úprava, obálka, sazba apod. napoví, zda jí nakladatel věnoval dostatek času a péče.
- Je vhodné vyhýbat se nakladatelstvím, která posílají nevyžádané nabídky na publikování rukopisů.

Závěrem lze uvést, že neexistuje žádný úplný a konečný seznam podezřelých nebo predátorských časopisů a nakladatelství. Každým rokem vzniká řada špatných i dobrých časopisů. Nicméně, je třeba vyhýbat se časopisům a nakladatelstvím, které autorům slibují příliš snadné podmínky pro publikování prací a tím poškozují jejich akademickou kariéru a snižují hodnotu jejich práce.

Užitečné odkazy:

Beall Jeffrey, Criteria for Determining Predatory Open-Access Publishers, 2015 <https://scholarlyoa.files.wordpress.com/2015/01/criteria-2015.pdf>

Bohannon John, Who's Afraid of Peer Review? *Science*, vol. 342, no. 6154 (2013), 60-65. <http://www.sciencemag.org/content/342/6154/60.full>

Open Access Scholarly Publishers Association, www.oaspa.org

V Praze dne 9. 12. 2015

doc. PhDr. Michal Kubát, PhD.
proděkan pro vědu a výzkum a pro doktorské studium FSV UK